Základní škola a mateřská škola, Dolní Lánov, okres Trutnov

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

pro školní rok 2026/2027

Základní škola a mateřská škola, Dolní Lánov, okres Trutnov
Dolní Lánov 222, 543 41 Lánov
IČO: 710 09 761

Školní vzdělávací program: Pojďme, budeme na sebe hodní

Vypracoval: Mgr. Kamila Kadlecová, Dis., školní metodička prevence
ve spolupráci s vedením školy.

Schválil: Mgr. Lucie Rybářová, ředitelka školy

Číslo jednací: ……

Vydáno dne: 1. 9. 2026

Účinnost od: 1. 9. 2026

Počet stran: 10

Minimální preventivní program 2026/2027 – ZŠ a MŠ Dolní Lánov

Základní škola a mateřská škola, Dolní Lánov, okres Trutnov

1. ÚVOD

Minimální preventivní program (MPP) je součástí výchovně-vzdělávacího procesu školy a představuje základní rámec pro systematickou primární prevenci rizikového chování žáků. Navazuje na předchozí preventivní program školy a zachovává jeho hlavní směřování: podporu bezpečného prostředí, zdravého životního stylu, pozitivních vztahů, spolupráce, respektu a odpovědného chování.

V podmínkách naší malotřídní školy je důležitá především každodenní, přirozená a věku přiměřená prevence. Malý kolektiv umožňuje pedagogům dobře znát jednotlivé žáky, včas zachytit změny v jejich chování a řešit drobné konflikty ještě v jejich zárodku.

Pro školní rok 2026/2027 program rozšiřuje dosavadní cíle zejména o systematickou práci s emocemi, podporu duševního zdraví a wellbeingu. Žáci budou vedeni k tomu, aby dokázali své emoce rozpoznat, pojmenovat a přiměřeně vyjádřit, uměli požádat o pomoc a současně respektovali prožívání druhých.

Součástí podpory wellbeingu je také smysluplné trávení volného času, pohyb, pobyt venku, společné zážitky a budování pozitivních vztahů. K tomuto cíli přispívají rovněž prázdninové aktivity pořádané vychovatelkou školní družiny, jeden příměstský tábor a jeden pobytový tábor. Tyto aktivity vytvářejí prostor pro rozvoj samostatnosti, spolupráce, sociálních dovedností, odolnosti a pozitivních vztahů mimo běžné školní prostředí.

2. LEGISLATIVNÍ A METODICKÉ VÝCHODISKO

MPP pro školní rok 2026/2027 vychází z platných právních předpisů a metodických materiálů MŠMT vztahujících se k prevenci rizikového chování, poradenským službám, bezpečnosti žáků a vzdělávání. Při zpracování byly zohledněny také aktuální změny právních předpisů účinné pro rok 2026. Aktuální znění školského zákona je vedeno k roku 2026 a vyhláška č. 72/2005 Sb. byla v roce 2025 dále novelizována.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů – zejména v oblasti ochrany dítěte a osobnosti.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 (GDPR) a související právní předpisy v oblasti ochrany osobních údajů.

2.1 Metodické dokumenty MŠMT a odborná doporučení

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, č. j. 21291/2010-28, včetně tematických příloh.

Metodické doporučení MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních a tematická příloha Školní šikana.

Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, v aktuálním znění.

Metodické doporučení MŠMT pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků.

Metodické materiály MŠMT k intervenci pedagoga při rizikovém chování ve školním prostředí, včetně témat sebepoškozování, syndromu CAN a dalších forem ohrožení dítěte.

Materiály MŠMT a odborných institucí zaměřené na prevenci kyberšikany, bezpečné používání internetu, digitální bezpečnost a podporu duševního zdraví.

MŠMT nadále uvádí metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování jako základní metodický dokument pro oblast školské prevence. Pro školní rok 2026/2027 bude škola pracovat vždy s aktuálním zněním dostupným v systému prevence MŠMT.

V oblasti záškoláctví škola vychází z aktuálního metodického doporučení MŠMT; jeho novější verze byla zveřejněna v roce 2026.

Poznámka: Vzhledem k průběžným změnám právních předpisů bude při realizaci programu vždy rozhodující jejich aktuální a právně závazné znění.

3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

ZŠ a MŠ Dolní Lánov je malotřídní škola s třemi třídami. Výuka probíhá v I. třídě pro 1. ročník, ve II. třídě pro 2. a 3. ročník a ve III. třídě pro 4. a 5. ročník. Součástí školy je školní družina.

Malý kolektiv umožňuje individuální přístup, rychlou reakci na vznikající problémy a úzké vztahy mezi žáky a pedagogy. Škola podporuje pozitivní klima, spolupráci mezi dětmi různého věku, respekt k odlišnostem a bezpečné prostředí.

individuální přístup k žákům a znalost jejich potřeb

důraz na pozitivní klima a vzájemnou pomoc

integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

spolupráce s rodiči a odbornými institucemi

propojení školy, školní družiny a volnočasových aktivit

využívání sportovních, kulturních, projektových a komunitních aktivit

Minimální preventivní program 2026/2027 – ZŠ a MŠ Dolní Lánov

Základní škola a mateřská škola, Dolní Lánov, okres Trutnov

4. CÍLE MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU

4.1 Dlouhodobé cíle

Výchova žáků ke zdravému životnímu stylu a odpovědnému chování.

Posílení odolnosti vůči rizikovému chování a tlaku vrstevníků.

Vytvoření bezpečného, respektujícího a podporujícího prostředí ve škole.

Rozvoj empatie, respektu, spolupráce a prosociálního chování mezi žáky.

Systematická podpora wellbeingu žáků a jejich duševního zdraví.

Rozvoj schopnosti rozpoznávat, pojmenovávat a bezpečně vyjadřovat vlastní emoce.

Vedení žáků k tomu, aby uměli požádat o pomoc, nabídnout pomoc druhému a respektovat osobní hranice.

Posilování resilience – schopnosti zvládat přiměřenou zátěž, změnu, neúspěch a konfliktní situace.

Podpora smysluplného trávení volného času, pohybu, pobytu venku a zdravých sociálních kontaktů.

4.2 Střednědobé cíle

Systematické vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence, práce s emocemi, wellbeingu a duševního zdraví.

Spolupráce s odborníky a institucemi, zejména PPP, SPC, Policií ČR a dalšími organizacemi podle aktuální potřeby školy.

Zapojení rodičů do preventivních aktivit a podpory zdravého životního stylu.

Rozvoj mediální gramotnosti a digitální bezpečnosti žáků.

Průběžné sledování třídního klimatu a včasné zachycování vztahových obtíží.

Propojování preventivního působení školy s činností školní družiny a smysluplnými volnočasovými aktivitami.

Podpora prázdninových aktivit školní družiny jako prostoru pro rozvoj sociálních dovedností, samostatnosti, spolupráce a wellbeingu.

4.3 Krátkodobé cíle

Realizace preventivních aktivit v každém pololetí pro všechny ročníky.

Pravidelné zařazování aktivit zaměřených na emoce, vztahy, seberegulaci a duševní pohodu.

Včasné řešení drobných konfliktů a prevence jejich rozvoje do závažnějších forem.

Podpora využívání schránky důvěry a dalších bezpečných cest, kterými mohou žáci sdělit problém.

Aktivní zapojení žáků do tvorby preventivních materiálů a pravidel třídy.

Podpora bezpečného a smysluplného využívání digitálních technologií.

Posilování pozitivních vztahů prostřednictvím třídnických hodin, projektů, sportovních a kulturních akcí.

5. RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ, NA KTERÉ SE PROGRAM ZAMĚŘUJE

šikana a kyberšikana

vylučování z kolektivu, zesměšňování a jiné projevy vztahové agrese

digitální závislost a nadměrné užívání sociálních sítí

kyberpodvody, phishing, sexting, vydírání a kontakt s neznámými osobami

manipulace obrazu a zvuku, deepfake a dezinformace

záškoláctví a neomluvená absence

užívání tabáku, alkoholu a jiných návykových látek

sebepoškozování, úzkostné a depresivní projevy a další ohrožení duševního zdraví

rasismus, xenofobie, intolerance a předsudečné projevy

rizikové chování v dopravě, při sportu a volnočasových aktivitách

poruchy příjmu potravy a nezdravý vztah k vlastnímu tělu

vandalismus, krádeže a další majetkové či kázeňské přestupky

6. METODIKA REALIZACE PREVENTIVNÍHO PROGRAMU

Prevence bude realizována jako dlouhodobý a systematický proces, nikoli pouze jako soubor jednorázových besed. Jednotlivá témata budou přiměřeně věku žáků začleňována do vyučování, třídnických hodin, školní družiny, projektových dnů, školních akcí a volnočasových aktivit.

6.1 Zásady metodiky

Včasnost – preventivní působení začíná od nejmladších žáků a reaguje na první signály problémů.

Přiměřenost věku – obsah, jazyk i náročnost aktivit odpovídají vývojovým možnostem žáků.

Komplexnost – prevence propojuje školu, rodinu, školní družinu a odborné služby.

Kontinuita – témata se průběžně vracejí a jsou rozvíjena v různých situacích.

Bezpečí – pedagog vytváří prostředí, v němž se žák může vyjádřit bez zesměšnění a obav.

Participace – žáci se podle věku podílejí na tvorbě pravidel, materiálů a řešení společných situací.

Prožitkovost – přednost mají aktivní, praktické a zážitkové metody.

Individualizace – pedagog přihlíží k individuálním potřebám, zkušenostem a možnostem žáka.

Spolupráce – při závažnějších obtížích škola využívá spolupráci s rodiči a odborníky.

6.2 Metody a formy práce

diskuse a řízený rozhovor

třídnické aktivity

situační a modelové hry

kooperativní a týmové hry

příběhy, pohádky, pracovní listy a výtvarné zpracování

aktivity zaměřené na rozpoznávání a pojmenování emocí

projektové vyučování a mezipředmětové vazby

besedy s odborníky

práce s konkrétními situacemi z běžného života a digitálního prostředí

sportovní, kulturní a zážitkové aktivity

reflexe a sebehodnocení

6.3 Metodika práce s emocemi a wellbeingem

Práce s emocemi bude přirozenou součástí každodenního života školy. Cílem není děti učit emoce potlačovat, ale rozumět jim, přijímat je jako běžnou součást prožívání a hledat bezpečné způsoby jejich zvládání.

pravidelné pojmenování a rozlišování základních emocí

učení se rozpoznávat signály těla spojené s emocemi

nácvik vhodných způsobů, jak reagovat při vzteku, smutku, strachu nebo frustraci

rozvoj schopnosti říci si o pomoc

respektování osobních hranic a hranic druhých

oceňování pokroku, snahy a spolupráce, nikoli pouze výkonu

podpora bezpečné atmosféry, sounáležitosti a pocitu, že žák do kolektivu patří

pravidelná reflexe toho, co žákům ve škole pomáhá cítit se dobře a bezpečně

Podpora wellbeingu bude propojena také s pohybem, pobytem venku, odpočinkem, zdravým režimem, smysluplným trávením volného času a budováním kvalitních vztahů. Významnou doplňkovou roli mají prázdninové aktivity pořádané vychovatelkou školní družiny, jeden příměstský a jeden pobytový tábor. Tyto aktivity podporují samostatnost, spolupráci, komunikaci, zvládání nových situací, vztahy mezi dětmi a pozitivní prožívání volného času.

7. PREVENTIVNÍ TÝM ŠKOLY

Ředitelka školy – koordinuje prevenci, vytváří podmínky pro její realizaci, podporuje spolupráci zaměstnanců, řeší závažnější projevy rizikového chování a vyhodnocuje program.

Školní metodička prevence – koordinuje tvorbu a realizaci MPP, sleduje výskyt rizikového chování, poskytuje metodickou podporu pedagogům, spolupracuje s odborníky a realizuje preventivní aktivity.

Třídní učitelé – sledují klima třídy, podporují vztahy, komunikaci a spolupráci, pracují s emocemi žáků a řeší konflikty.

Vychovatelka školní družiny – navazuje na preventivní působení školy v odpoledních činnostech, podporuje sociální dovednosti a wellbeing a podílí se na smysluplném trávení volného času; pořádá také jeden příměstský a jeden pobytový tábor během školních prázdnin.

Asistenti pedagoga a další pedagogičtí pracovníci – podporují bezpečné klima, sledují potřeby žáků a spolupracují s třídními učiteli a preventivním týmem.

8. FORMY PLNĚNÍ PROGRAMU

8.1 Prevence ve vyučování

začleňování preventivních témat do prvouky, přírodovědy, vlastivědy, informatiky, českého jazyka a dalších předmětů

třídnické hodiny zaměřené na vztahy, spolupráci, emoce, wellbeing a řešení konfliktů

projektové vyučování s mezipředmětovými vazbami

preventivní aktivity školní metodičky prevence

výchova k bezpečnému chování v online prostředí

8.2 Prevence mimo vyučování

besedy a programy s odborníky, zejména Policií ČR a dalšími institucemi

projektové dny a tematické akce

sportovní a kulturní aktivity

nástěnky a preventivní informační materiály

zapojení žáků do estetické výzdoby a péče o prostředí školy

schránka důvěry a možnost bezpečného sdělení problému

Schránka důvěry

Od školního roku **2026/2027** bude v přízemí školy nově umístěna schránka důvěry. Jejím cílem je nabídnout žákům další bezpečný a dostupný způsob, jak sdělit své obavy, problémy, pocity nebo podněty, zejména v situacích, kdy se necítí dobře při osobním rozhovoru s pedagogickým pracovníkem.

Žáci budou se způsobem využívání schránky a jejím umístěním seznámeni na začátku školního roku. Do schránky mohou vkládat podepsaná i anonymní sdělení. Mohou upozornit například na problémy ve vztazích mezi spolužáky, projevy šikany či kyberšikany, pocity osamělosti, obavy nebo jiné skutečnosti, které negativně ovlivňují jejich pocit bezpečí a pohody ve škole.

Schránku bude pravidelně kontrolovat školní metodička prevence, která bude jednotlivé podněty podle jejich obsahu a závažnosti dále řešit ve spolupráci s vedením školy, třídním učitelem, případně zákonnými zástupci či odbornými institucemi. V případě podnětu upozorňujícího na možné ohrožení zdraví nebo bezpečí dítěte bude škola postupovat bez zbytečného odkladu podle charakteru situace a platných metodických postupů.

Schránka důvěry bude sloužit také jako prostor pro návrhy a nápady žáků, které mohou přispět ke zlepšení života školy. Jejím zavedením chce škola posílit otevřenou komunikaci, důvěru, pocit bezpečí a wellbeing žáků.

8.3 Vzdělávání pedagogických pracovníků

Pedagogičtí pracovníci si podle aktuálních potřeb školy a svých profesních potřeb volí vhodné formy dalšího vzdělávání. Přednostně budou podporována témata prevence rizikového chování, šikany a kyberšikany, práce s emocemi, wellbeingu, duševního zdraví, krizové intervence, digitální bezpečnosti a práce s třídním klimatem.

Pedagogové mohou využívat odborné semináře, webináře, metodické materiály MŠMT, odbornou literaturu a konzultace s odbornými pracovníky.

9. CÍLOVÉ SKUPINY A ROČNÍKOVÁ TÉMATA

Program je určen všem žákům školy. Obsah je přizpůsobován věku a aktuální situaci jednotlivých tříd.

Ročník	Hlavní témata	Cíl	Metody
1.	Osobní bezpečí, komunikace, rodina, emoce, pravidla	Bezpečně reagovat v běžných situacích, poznat základní emoce a požádat o pomoc.	Hry, příběhy, modelové situace, komunitní kruh.
2.	Zdraví, odlišnosti, vztahy, emoce, wellbeing	Podpora respektu, spolupráce a schopnosti mluvit o prožívání.	Diskuse, hry, výtvarné a kooperativní činnosti.
3.	Lidské tělo, pomoc druhým, vztahy, bezpečí	Rozvoj samostatnosti, empatie a bezpečných reakcí.	Praktické ukázky, situační hry, projekty.
4.	Životospráva, návykové látky, média, emoce	Rozpoznat rizika a umět pracovat s tlakem vrstevníků a informacemi.	Besedy, práce s médii, případové situace.
5.	Kyberbezpečnost, etika, právo, dospívání, duševní zdraví	Prevence kyberšikany, posílení odpovědnosti, respektu a schopnosti vyhledat pomoc.	Workshop, diskuse, případové studie, reflexe.

10. SPOLUPRÁCE S RODINOU

včasná informovanost rodičů o změnách v chování a prožívání dítěte

společné řešení aktuálních problémů

konzultace třídních učitelů, školní metodičky prevence a vedení školy

preventivní informace a doporučení pro rodiče

zapojování rodičů do školních aktivit

podpora zdravého režimu, smysluplného volného času a bezpečného používání digitálních technologií

spolupráce při řešení závažnějších problémů a podle potřeby kontaktování odborných pracovišť

11. SPOLUPRÁCE S ODBORNÍKY A ORGANIZACEMI

Pedagogicko-psychologická poradna v Trutnově

Speciální pedagogické centrum v Trutnově

metodik prevence pro okres Trutnov

Policie České republiky a případně městská policie

organizace poskytující programy primární prevence a podporu duševního zdraví

12. ŘEŠENÍ VÝSKYTU RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Při podezření na rizikové chování postupuje škola podle charakteru a závažnosti situace, školního řádu, krizových a dalších vnitřních postupů školy a aktuálních metodických doporučení MŠMT.

zachycení a ověření skutečností

zajištění bezpečí žáků

informování třídního učitele, školní metodičky prevence a vedení školy podle situace

citlivý rozhovor se žákem a práce s dostupnými informacemi

spolupráce se zákonnými zástupci v rozsahu odpovídajícím situaci

přijetí konkrétních preventivních a podpůrných opatření

v případě potřeby spolupráce s PPP, SPC, Policií ČR, OSPOD či dalšími odborníky

průběžné sledování situace a následná evaluace

U závažných případů, zejména při ohrožení zdraví nebo života dítěte, postupuje škola bezodkladně podle příslušných právních předpisů a krizových postupů. Při řešení šikany škola vychází také z aktuálních metodických materiálů MŠMT k intervenci pedagoga a školní šikaně.

14. HODNOCENÍ A EVALUACE PROGRAMU

průběžné sledování třídního klimatu a vztahů mezi žáky

pozorování a reflexe pedagogických pracovníků

vyhodnocování preventivních aktivit a besed

zpětná vazba od žáků přiměřená jejich věku

zpětná vazba od rodičů podle potřeby

vyhodnocení využívání schránky důvěry

hodnocení plnění krátkodobých cílů na konci školního roku

zohlednění zjištění při tvorbě MPP na další školní rok

Ředitelka školy vyhodnocuje realizaci programu v rámci kontrolní a hospitační činnosti a pedagogických porad. Školní metodička prevence zpracuje na konci školního roku stručné vyhodnocení naplňování preventivních cílů a navrhne případné úpravy pro další období.

15. ZÁVĚR

Minimální preventivní program pro školní rok 2026/2027 navazuje na dlouhodobé směřování školy a zachovává hlavní cíle předchozího programu. Rozšiřuje je o důraznější podporu emocí, duševního zdraví a wellbeingu žáků. Základním principem zůstává vytváření bezpečného prostředí, v němž se děti cítí přijímané, respektované a mají možnost požádat o pomoc.

Prevence je chápána jako každodenní součást života školy. Neprobíhá pouze prostřednictvím jednorázových programů, ale také prostřednictvím vztahů, způsobu komunikace, práce s konflikty, podpory zdravého životního stylu, pohybu, společných zážitků a smysluplného trávení volného času.

Důležitým doplňkem jsou také prázdninové aktivity pořádané vychovatelkou školní družiny, jeden příměstský a jeden pobytový tábor. Tyto aktivity podporují rozvoj samostatnosti, spolupráce, odolnosti, pozitivních vztahů a celkového wellbeingu dětí.

Úspěšná realizace programu je založena na spolupráci žáků, pedagogických pracovníků, vedení školy, rodičů, školní družiny a odborných institucí.

V Dolním Lánově dne: ……

Mgr. Lucie Rybářová …… (ředitelka školy)

Mgr. Kamila Kadlecová, Dis. …… (školní metodička prevence)